

2013

IZVJEŠTAJ SA FINANSIJSKIH TRŽIŠTA

Period od 15.11.-30.11.2013

Kratak pregled dešavanja sa finasijskih tržišta praćen dešavanjima na tržištu valuta, metala i tržišta kapitala sa osnovni kamatnim stopama vodećih svjetskih zemalja

- EVROPSKO TRŽIŠTE
- AMERIČKO TRŽIŠTE
- AZIJSKO TRŽIŠTE
- ZLATO
- NAFTA
- BERZANSKI INDEKSI
- EKONOMSKI KALENDAR
- PREGLED KAMATNIH STOPA

1.1. Evropsko tržište

- *Rast potrošačkih cijena u Njemačkoj i EZ*
- *Bolja poslovna klima u Njemačkoj*
- *Rast BDP Njemačke u trećem kvartalu*
- *BoE - jednoglasna odluka komiteta o kamatnoj stopi i QE*
- *VB - rast BDP u trećem kvartalu*

Sudeći prema izjavama pojedinih članova ECB iz prošle sedmice, na sljedećem sastanku ECB 5.12.2013. godine ne bi trebalo doći do novog djelovanja centralne banke nakon što su na prošlom sastanku snizili referentnu kamatnu stopu na rekordno niskih 0,25%. ECB je pokazala da brzo reaguje kada im se nove informacije sa tržišta ne podudaraju sa njihovim prethodnim prognozama i ukoliko im se prognoze za narednu godinu smanje ispod dosadašnjih očekivanja, može se očekivati da će ECB odmah reagovati novim instrumentima na sljedećem sastanku. Prema nekim informacijama iz medija, pojavio se podatak da je jedna četvrtina članova ECB bila protiv smanjenja kamate što je dovelo do zaključka da ECB ubuduće neće mnogo djelovati da bi kasnije nekoliko članova izjavilo da se pojedini članovi nisu slagali sa vremenskim periodom smanjenja kamate i da ECB raspolaže sa još mnogo opcija.

Podaci iz Njemačke su pokazali da se indeks potrošačkih cijena u novembru povećala za 0,2% u odnosu na oktobar dok se inflacija u poređenju sa novembrom prošle godine uvećala za 1,3%. Inflacija u zoni evra je pratila pozitivan rast prethodno objavljen za Njemačku. Prema preliminarnim podacima objavljeni za EZ, inflacija je uvećana za 0,9% u odnosu na prethodni mjesec što je iznad očekivanja na tržištu. Očekuje se da će se inflacija u narednim mjesecima kretati na nivou od oko 1% ili čak i više ukoliko bi u zimskom periodu cijena nafte skočila u odnosu na sadašnju cijenu. Inflacija u narednim mjesecima ne bi trebala više da daje povoda ECB za dodatnim spuštanjem kamata.

Prema institutu IFO, poslovna klima u Njemačkoj je u novembru skočila sa 107,4 poena iz prethodnog mjeseca iznad očekivanih 107,7, na 109,3 poena, na najviši nivo od aprila 2012. godine. Bruto društveni proizvod je u Njemačkoj u trećem kvartalu zabilježio blagi rast od 0,3% u odnosu na prethodni kvartal. Na manji rast BDP je uticao nešto lošiji spoljno trgovinski bilans iz razloga mnogo većeg rasta uvoza od izvoza u datom periodu. Sličan rast BDP očekuje se i u četvrtom kvartalu.

Prema posljednjem protokolu centralne banke Engleske (BoE) objavljeno je da je donešena jednoglasna odluka devetočlanog tijela o zadržavanju kamatne stope na trenutnom nivou od 0,5%. BoE bi mogla da da zadrži istu kamatnu stopu ukoliko se nezaposlenost spusti sa trenutnih 7,6% na ispod 7% pod uslovom da se ne pojavi opasnost previsoke inflacije.

Privreda u Velikoj Britaniji je u trećem kvartalu zabilježila rast od 0,8% u odnosu na prethodni kvartal. Najveći uticaj na rast je imala lična potrošnja koja je uvećana za 0,8% u poređenju sa prethodnim kvartalom dok je slabiji izvoz uticao na ograničen rast BDP.

1.2 Američko tržište

- *Slabljenje američkog dolara*
- *Pad stope inflacije u oktobru*
- *Rast maloprodaje i proizvodnje*
- *Rast kanadske privrede u Q3 2.7%*
- *Pad opšteg nivo cijena*

Američki dolar je nastavio da slabi u odnosu na EUR, a prvenstveno britansku funtu u drugoj polovini jedanaestog mjeseca. Reakcija ECB na pad stope inflacije u smislu smanjivanja kamatne stopa samo je kratkoročno uticalo na jačanje dolara. Špekulacije o početku taperinga, nešto slabiji podaci sa tržišta, kao i povećana tražnja Kine za EUR na uštrb USD, uticali su da američki dolar ostane pod pritiskom.

Evidentan je pad opšteg nivoa cijena u zonu deflacije u oktobru, dok se posmatrano na godišnjem nivou stopa inflacije spustila na samo 1%, vođena smanjenjem cijena nekretnina. Fabrike su imale značajno manje narudžbe sirovina, što je imalo i blagi uticaj na pad outputa. Prodaja i izgradnja kuća i stanova su takođe imali neočekivan pad desetom mjesecu. Na drugoj strani,

pozitivno je iznenadio rast maloprodaje, praćen povećanjem potrošačkog povjerenja prema U.Mičigen, kao i aktivnost proizvodnog sektora koja je, prema preliminarnim rezultatima, skočila u odnosu na prethodni mjesec.

Kanadska privreda je imala najbrži rast u trećem kvartalu u posljednje dvije godine. Rast bruto društvenog proizvoda je iznosio 2.7%, uglavnom vođen povećanjem maloprodaje i povećanim obimom investicija, posebno inostranih ulagača. Uprkos tome, kanadski dolar je u izvještajnom periodu bio jedna od valuta koje su najviše izgubile na vrijednosti, kao posljedica generalno slabijih podataka u tekućoj godini, a prvenstveno pada stope inflacije i straha da bi BoC mogla u tom smislu poduzeti mjere podsticanja rasta cijena.

1.3. Azijsko tržište

- *Rast proizvodnog sektora i dalje prisutan*
- *Visoka vrijednost AUD prepreka rastu privrede*
- *Najmanja vrijednost japanskog jena još od 2009.godine*

Proces uspostavljanja fluktuirajućeg juana i liberalizacije tržišta mogao bi da bude ubrzan ukoliko bude nastavljen niz podataka koji potvrđuju rast privrede i stabilnu stopu nezaposlenosti. Proizvodnja je ostala na najvišem nivou u poslednjih osamnaest mjeseci, ali je uslužni sektor imao nešto slabiji rezultat.

RBA je sve bliže još jednom smanjivanju kamatne stope. Prema izvještaju guvernera Stevensa, visoka vrijednost australijskog dolara usporava rast ekonomije, kao i da je RBA spremna da preduzme neophodne korake u cilju slabljenja valute. Kreditni plasmani privatnom sektoru ostvarili su rast obima, ali su proizvođači prema anketi prilično nezadovoljni uslovima

poslovanja, što je uticalo na kontrakciju proizvodnog sektora u oktobru. Uprkos očekivanjima opšteg porasta cijena, ostaje velika vjerovatnoća da će se u narednom periodu smanjiti kamatna stopa, što je uticalo na veliki pad vrijednosti AUDa, na najniži nivo u poslednje četiri godine u odnosu na EUR.

Izlazak iz zone deflacije Japana još uvijek nije siguran, i neće biti sve dok se ne pređe stopa inflacije od 1%, prema riječima guvernera Kurode. Smatra se da će se inflacije u narednom periodu kretati između 0.10% i 1%. Trgoviski deficit je povećan u oktobru, uz povećanje i izvoza i uvoza robe. Japanski jen je dostigao najnižu vrijednost od 2009. godine u odnosu na EUR, kao posljedica pada tražnje za ovom valutom usljed solidnih podataka sa evropskog i američkog tržišta, kao i napretka pregovora između zapadnih sila i Irana o nuklearnom programu.

NOVA BANKA AD BANJA LUKA

2. KRETANJE VALUTNIH PAROVA U PERIODU OD 15.11-30.11.2013

EUR/USD

EUR/GBP

EUR/CHF

GBP/USD

USD/JPY

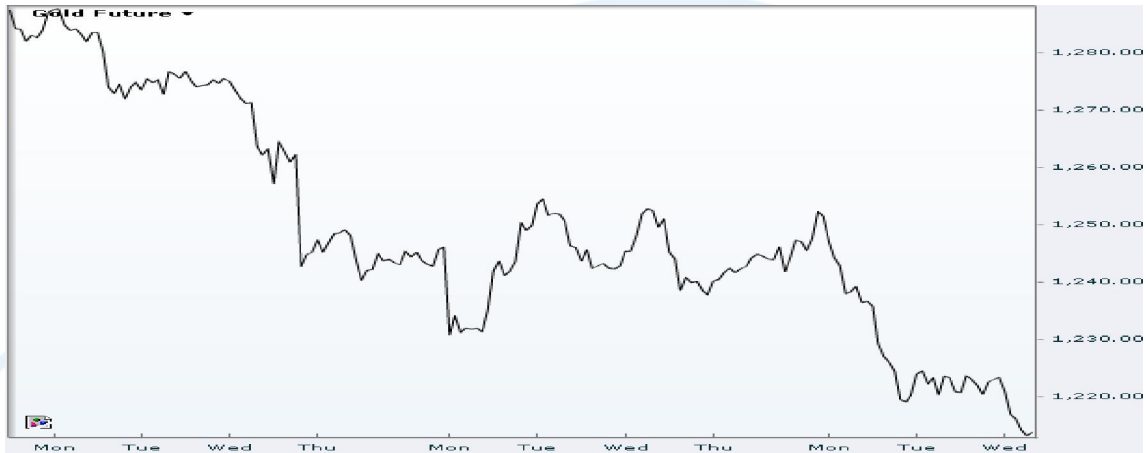

AUD/USD

NOVA BANKA AD BANJA LUKA

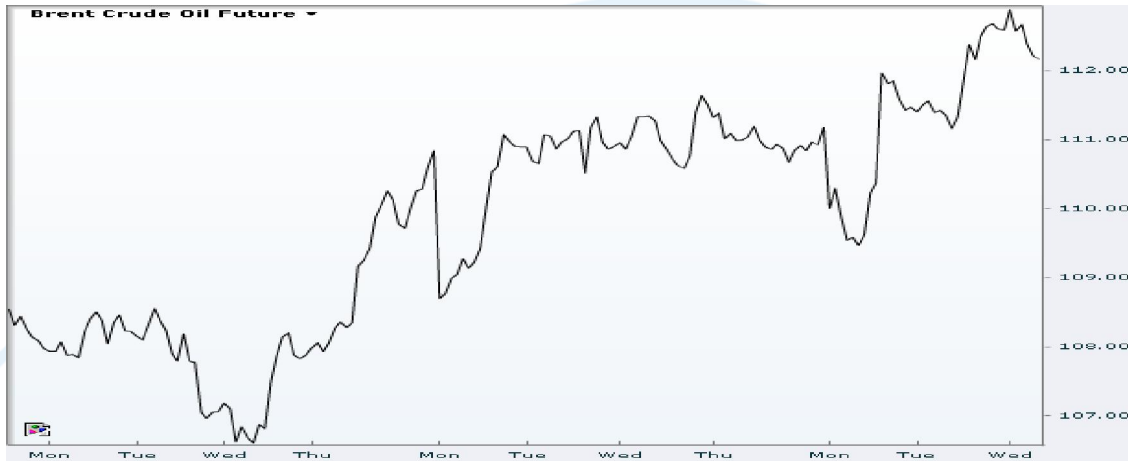
2.1. Kretanje cijene zlata

Cijena zlata je u drugoj polovini novembra nastavila pad od početka mjesec. Veliki izgledi da će Federalne reserve smanjiti svoju ekspanzivnu monetarnu politiku QE već u martu sljedeće godine, sve više pritiska vrijednost ovog plemenitog metala. Cijena zlata je na kraju novembra dostigla vrijednost od 1250 USD/oz i tako se približila najnižoj vrijednosti od jula ove godine. Cijena zlata je ove godine već izgubila na vrijednosti od oko 26% i ukoliko privreda u SAD u sljedećem period nastavi trend rasta i podaci sa tržišta rasta nastave da jačaju može se očekivati i dalji pad vrijednosti.

NOVA BANKA AD BANJA LUKA

2.1. Kretanje cijene nafte

Nafta je početkom druge polovine novembra blago izgubila na vrijednosti i spustila se na nivo od 106,5 USD/bbl. Razlog blagog pada vrijednosti nafte je rekordan izvoz nafte Saudijske Arabije. Prema podacima Joint Oil Data Initiative (JODI), Saudijska Arabija je u septembru imala izvoz nafte od 7,84 miliona barela dnevno što je najviši izvoz u posljednjih osam godina. Vrijednost nafte je u posljednjoj sedmici novembra ponovo počela da raste iako su prema podacima iz SAD, američke naftne rezerve znatno skočile. Prekid proizvodnje nafte u istočnom dijelu Libije gdje se odvija veliki dio proizvodnje u zemlji uzrokovan štrajkom radnika, uticao je na skok vrijednosti ovog energenta. UN i Njemačkoj je uspelo da sa Iranom sklope prve dogovore oko njihovog atomskog programa što je rezultiralo blagim smanjenjem sankcija prema njima. Iako se desio pomak u pregovorima, cijena nafte je i dalje nastavila blago da jača jer i dalje ostaje na snazi zabrana izvoza nafte u evropske zemlje.

NOVA BANKA AD BANJA LUKA

2.3. Kretanje pojedinih berzanskih indeksa u prethodnom mjesecu

DAX

S&P500

Nikkei 225

DJIA

NOVA BANKA AD BANJA LUKA

3. NAJAVA VAŽNIJIH EKONOMSKIH DEŠAVANJA ZA PERIOD OD 02.12.-20.12.2013

Datum	Vrijeme	Valuta	Ekonomski kalendar od 02.12. do 20.12.2013	Očekivanja	Prethodno
02.12.2013	02:45	CNY	HSBC Manufacturing PMI (Nov)	50.5	50.9
	09:53	EUR	DE Markit Manufacturing PMI (Nov)	52.5	51.7
	09:58	EUR	EZ Markit Manufacturing PMI (Nov)	51.5	51.3
	10:30	GBP	Markit Manufacturing PMI (Nov)	56.0	56.5
	16:00	USD	Markit Manufacturing PMI (Nov)	55.0	56.4
03.02.2013	04:30	AUD	RBA Interest Rate Decision and statement	2.50%	2.50%
	10:30	GBP	PMI Construction (Nov)	59.0	59.4
04.02.2013	02:30	AUD	Gross Domestic Product (YoY) (Q3)	2.6%	2.6%
	03:45	CNY	HSBC China Services PMI (Nov)		52.6
	09:58	EUR	Markit Services PMI (Nov)	50.9	51.6
	11:00	EUR	Gross Domestic Product (YoY) (Q3)	-0.4%	-0.5%
	11:00	EUR	Retail Sales (YoY) (Oct)		0.3%
	14:30	USD	Trade Balance (Oct)	-40.0b	-41.8b
	16:00	CAD	BoC Interest Rate Decision and Statement	1.0%	1.0%
	16:00	USD	ISM Non-Manufacturing PMI (Nov)	55.0	55.4
05.12.2013	01:30	AUD	Trade Balance (Oct)	-375M	-284M
	13:00	GBP	BoE Interest Rate Decision	0.5%	0.5%
	14:30	EUR	ECB Interest Rate Decision (Dec 5)	0.5%	0.5%
	14:30	EUR	ECB Monetary policy statement and press conference		
	14:30	USD	Gross Domestic Product Annualized (Q3)	3.0%	2.5%
06.12.2013	14:30	USD	Nonfarm Payrolls (Nov)	180K	204K
	14:30	USD	Unemployment Rate (Nov)	7.2%	7.3%
	14:30	CAD	Unemployment Rate (Nov)	7.0%	6.9%
09.12.2013	03:00	CNY	Trade Balance (Oct)	23.7B	31.1B
	00:50	JPY	Gross Domestic Product (QoQ) (Q3)		
	00:50	JPY	Trade Balance - BOP Basis (Oct)		-874.8B
	02:30	CNY	Consumer Price Index (YoY) (Nov)	3.2%	3.2%
10.12.2013	09:45	CHF	Retail Sales (YoY) (Oct)		1.0%
	06:30	CNY	Retail Sales (YoY) (Nov)		13.3%
	10:30	GBP	Total Trade Balance (Oct)		-3.268B

NOVA BANKA AD BANJA LUKA, Kralja Alfonsa XIII 37A, 78000 Banja Luka, Tel. 051/333-300, Fax: 051/217-256

Žiro račun: 555-000-00000000-18, Reg. uložak broj: 3-38-00 Osnovni sud Banja Luka, MB 1753312,

Akcionarski kapital: 70.863.294,00 KM, JIB: 4400374890002, e-mail: office@novabanka.com

www.novabanka.com

NOVA BANKA AD BANJA LUKA

	10:30	GBP	Industrial Production (YoY) (Oct)	2.2%
11.12.2013	08:00	EUR	DE Consumer Price Index (YoY) (Nov)	1.2%
12.12.2013	09:30	CHF	SNB Interest Rate Decision	0%
	14:30	USD	Retail Sales (MoM) (Nov)	0.4%
13.12.2013		CNY	Foreign Direct Investment (YTD)(YoY) (Nov)	5.77%
	14:30	USD	Producer Price Index (YoY) (Nov)	0.3%

4. PREGLED VAŽEĆIH KAMATNIH STOPA VODEĆIH SVJETSKIH ZEMALJA

Pregled referentnih stopa	Referentna kamatna stopa	Posljednja promjena	Datum promjene	Naredni sastanak
Evropska centralna banka	0,50%	-0,25%	02.05.2013	05.12.2013
Federalne rezerve SAD	0-0,25%	-0,75%	16.12.2008	18.12.2013
Banka Engleske	0,50%	-0,50%	05.03.2009	05.12.2013
Banka Kanade	1,00%	0,25%	08.10.2010	04.12.2013
Švajcarska nacionalna banka	0,00%	-0,25%	03.08.2011	12.12.2013
Banka Japana	0,10%	-0,20%	19.12.2008	20.12.2013
Banka za novčane rezerve Australije	2,50%	-0,25%	06.08.2013	03.12.2013